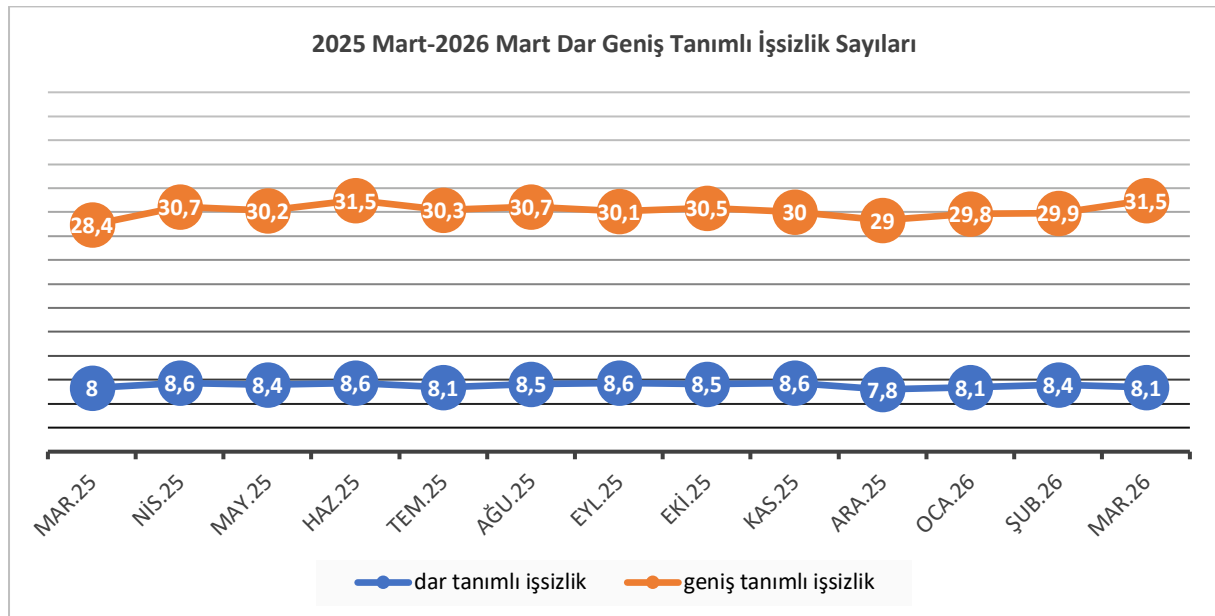

Türkiye’de emekçiler hem kriz politikalarının hem de patronların sömürsü altında onurlu bir yaşam için mücadele veriyor...

Türkiye’de emekçilerin karşılaştığı sayısız sorun bulunmaktadır. Yüksek işsizlik, düşük ücret/maaş düzeyleri, uzun saatler çalıştırılma, yoksullaşma, mobbing, taciz, şiddet bu sorunlardan sadece birkaçıdır. Sürekliliği olan bu sorunlar son dönemde yaşanan ekonomik kriz ile birlikte katlanarak artmış ve emekçi bir çıkmazın içine sürüklenmiştir. Patron sömürsünün yanında siyasi iktidarın, krizin çözümü adı altında ücret ve maaşları düşük tutma çabası sistemin her yönüyle emekçiye karşı olduğunu ortaya koymaktadır.

İşsizlik ve emekçinin çaresizliği rakamlarla gizleniyor

Türkiye’de emekçilerin durumuna ilişkin son yıllık veriler 2025 yılına aittir. Bu istatistiklere göre çalışmayan mevcut gelir düzeyini ve çalışma saatlerini kabul ederek son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ancak iş bulamamış olanlar “**dar tanımlı işsizlik**”¹ kapsamına girmektedir. Söz konusu işsizlik oranı aynı zamanda Türkiye’nin “manşet (halka duyurulan) işsizlik” oranıdır. Kapsamı oldukça dar olan bu tanıma karşın; aramasına rağmen iş bulamadığı için umudunu kaybeden ve iş aramayı bırakan, yarı zamanlı çalışan ancak tam zamanlı iş bulabilmesi halinde gün içinde işsiz kaldığı dört saatlik süreden kurtulabilecek olanların da dahil edildiği “**geniş tanımlı işsizlik**”, 2021 yılından itibaren Türkiye’de hesaplanmakta ve işsizlik gerçeğini daha doğru biçimiyle ortaya koymaktadır.

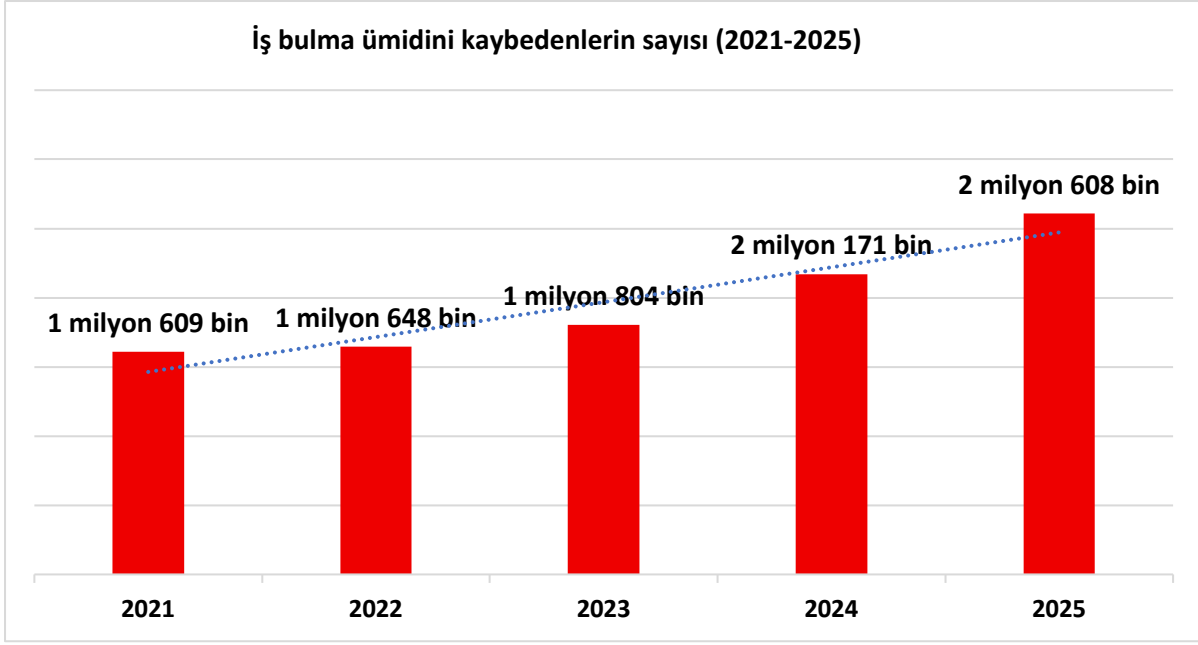

Kaynak: TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.²

¹ TÜİK, 2025. İşgücü İstatistikleri, 2025. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/57996/metadata>

² TÜİK, 2026. “İşgücü İstatistikleri, Mart 2026. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/57998>

Siyasi iktidarın manşet işsizliği (dar tanımlı işsizliği) kullanarak “**işsizlik %10’un altında**” şeklinde yapmış olduğu açıklamalar ülke gerçeğini yansıtmamaktadır. Bir yıllık süre içinde manşet işsizlik %8 dolaylarında ve azalma eğiliminde olurken, geniş tanımlı işsizlik %30’larda ve artış eğilimindedir. Emekçilerin işsizliğinin görünür olması için bir kapsama sıkıştırılmadan yapılan gerçek hesaplamanın karşılığı olan geniş tanımlı işsizlik en son Mart 2026’da **%31,5** düzeyine yükselmiştir.

Kaynak: TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.³

Dar tanımlı işsizliğin kapsamı dışında kalan ve Türkiye’nin en önemli sorunlarından biri haline gelen iş bulma ümidini kaybedenlerin sayısı ise 2025 yılı için **2 milyon 608 bindir**. Her yıl artış gösteren ve 2,6 milyona dayanan iş bulma ümidini kaybeden sayısı ülkede işsizliğin kalıcılığmaya başladığının bir göstergesidir.

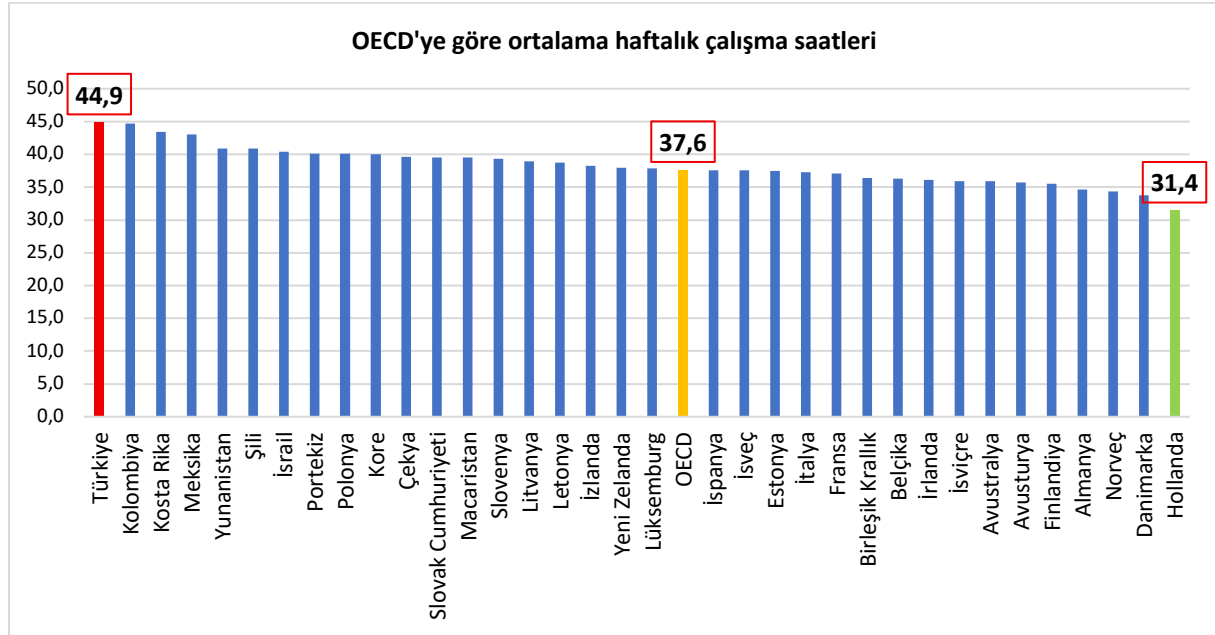
Tüm bu gerçekleri görmezden gelen siyasi iktidar, sadece iş bulma ümidini kaybedenlerin 2,6 milyona dayandığı, geniş tanımlı işsizliğin 12 milyonu bulduğu bu süreçte, işsizliğin 3 milyonun altına indiğini her fırsatta dile getirerek “başarı” adı altında alkış toplamaya devam etmektedir.

Emekçilerin çalışma saatleri uzun, cepleri ve sofraları boş...

Türkiye’de işsizler kadar çalışanlar da yoksulluk ve açlık çıkmazında yaşam mücadelesi vermekte ve hakları için direnmektedir. Uzun saatler çalışmanın yanında oldukça düşük ücret ve maaşlar ile geçinmek özellikle son dönemde adeta imkansızlaşmıştır. Siyasi iktidar ile patronların ücret ve maaşları

³ TÜİK, 2025. “İşgücü İstatistikleri, 2025. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/57996>

düşük tutma konusundaki ortak çabasının altında sömürüye maruz kalan emekçiler bir de birçok ülkeye göre oldukça uzun saatler çalıştırılmaktadır.

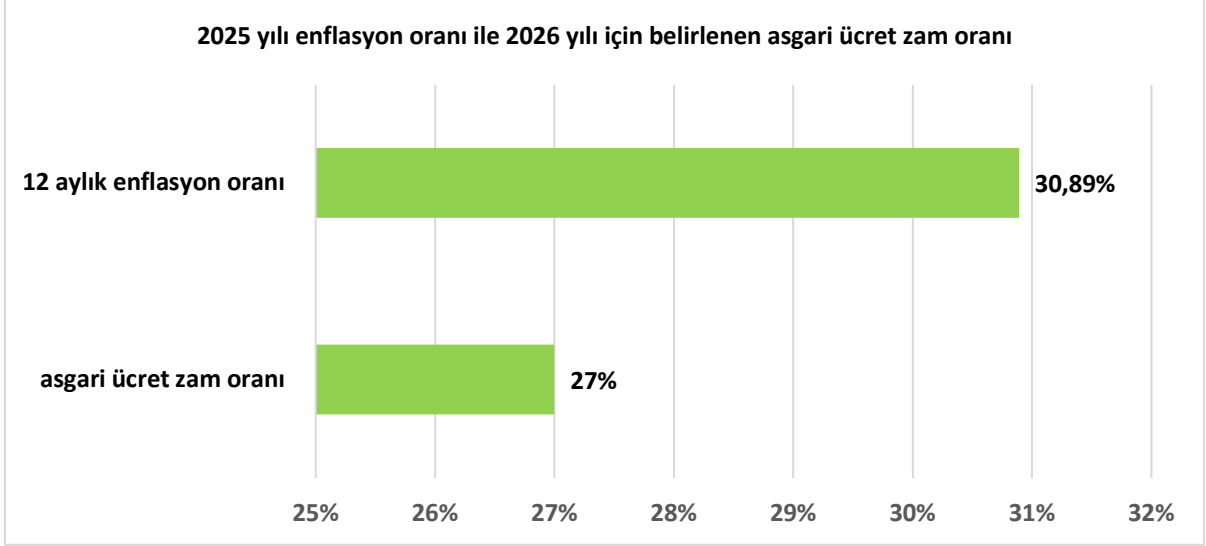

Kaynak: OECD verileri ile oluşturulmuştur.⁴

OECD ülkeleri arasında haftalık en uzun çalışma saatleri 44,9 saat ile Türkiye'ye aittir. OECD ortalaması ise 37,6 saat olarak belirlenmiştir. Bu kadar uzun saatleri çalıştırılmaya karşın ücretlerin/maaşların oldukça düşük seviyelerde belirlenmesi aslında sömürünün ulaştığı boyutu gözler önüne sermektedir.

Uzun saatler çalışan ve hayatının en büyük bölümünü iş ortamında geçiren, açlığı bile satın alamayan bir gelir düzeyi ile hayatını idame ettirmeye çalışan emekçilerin hakları, son dönemin yüksek enflasyonuna karşı korunmamakta aksine yoksulluk ve açlık her geçen gün yaygınlaşarak derinleşmektedir. Yaşanan yüksek enflasyon sorununa karşı emekçilerin politika yapıcılar tarafından korunması beklenmektedir. Ancak beklenen gerçekleşmediği gibi durum pandemi sonrasında derinleşen krizle birlikte daha içinden çıkılmaz bir hal almıştır.

⁴OECD. 2025 "Average usual weekly hours worked on the main job" <https://data-explorer.oecd.org/?lc=en>.

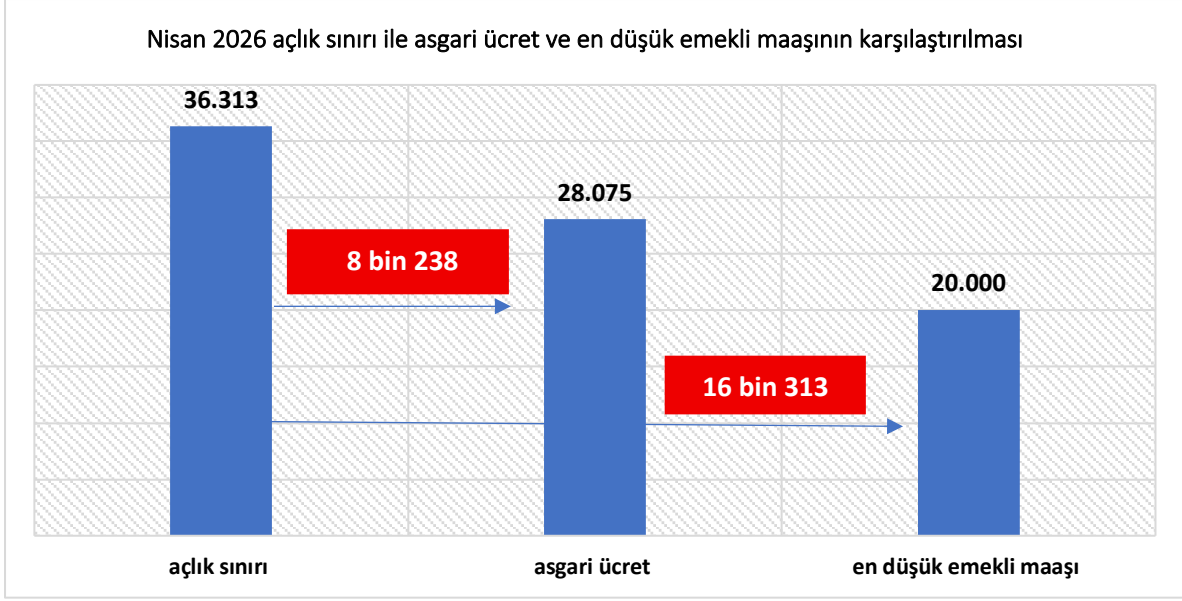

Kaynak: TÜİK verileri⁵ kullanılarak enflasyon rakamına ulaşılmıştır.

2025 yılı için 12 aylık enflasyon TÜİK verilerine göre **%30,89** iken siyasi iktidarın sözde asgari ücret tespit komisyonu ile birlikte belirlemiş olduğu asgari ücret artış oranı **%27**'de kalmıştır. Buna göre enflasyon oranlarını çarşı pazarda halkın hissettiğinin çok altında açıklayan TÜİK'in bile altında kalan asgari ücret artışı ülkede yaklaşık 16 milyon emekçiyi açlığa mahkûm etmekten başka bir şey değildir. Yapılan bu artış ile geçen 12 aylık kaybın bile telafi edilememiş olmasının üstüne 2026 yılının ilk üç ayında asgari ücret **%10,04** erimiştir. Siyasi iktidarın patronlardan taraf bir tutum sergilediğini açıkça gösteren bu durum, ortak bir sömürü politikasının sonucudur.

Yalnızca asgari ücretli değil, açlığa mahkûm edilen bir kesim de emeklilerdir. En düşük emekli maaşı 20 bin TL olarak belirlenmiş, emekliler her fırsatta bütçe açıklarının tek sorumlusu olarak ilan edilmiştir.

⁵ TÜİK. 2025. Tüketici Fiyat Endeksi, Aralık 2025. <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/58294>

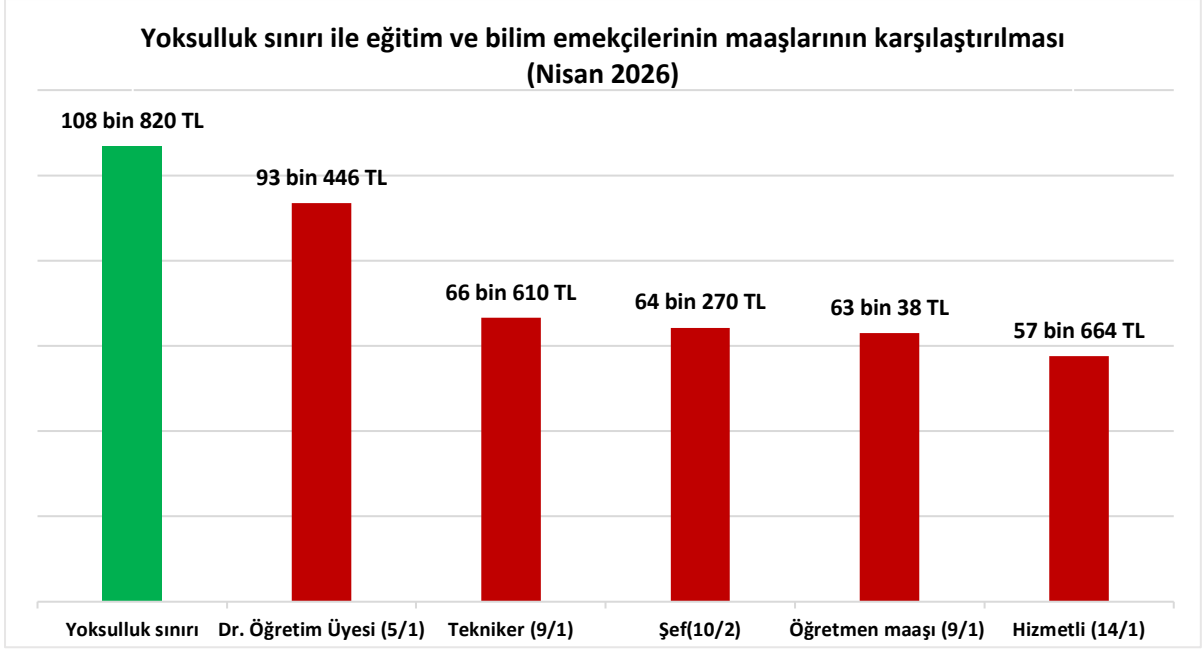
Kaynak: Birleşik Kamu-İş Nisan 2026 açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasından alınan veriler ile oluşturulmuştur. ⁶

Dört kişilik bir ailenin Nisan 2026 için sadece gıda harcamasını temsil eden açlık sınırı 35 bini geçmiş, asgari ücret açlık sınırının 8 bin 238 TL, en düşük emekli maaşı ise 16 bin 313 TL altında kalmıştır.

İşçiler ve emekliler kadar sürecin mağduru olan kamu emekçileri 2026 ve 2027 yıllarını kapsayan 8. Toplu Sözleşme ile TÜİK'in insafına terk edilmiştir. Oldukça kısa bir süre içinde tamamlanan toplu sözleşme görüşmelerinde grev hakkı olmayan kamu emekçilerinin iki yıl boyunca yaşamını yetkili konfederasyonun tavrı belirlemiştir. Ancak yetkili konfederasyon kamu emekçilerinin değil, siyasi iktidarın beklentilerini karşılamak üzere masaya oturmuş ve katılım sağlayan diğer iki konfederasyon adeta izleyici konumunda bırakılmış, sonuçta bu durum işverenin yani siyasi iktidarın istediği gibi oldukça düşük zam oranlarına imza atılmasına neden olmuştur.

Düşük zam oranları kamu emekçilerini enflasyona karşı korumaktan oldukça uzak kalmış ve altı aylık enflasyon farkının eklenmesiyle belirlenen gelir artışları yine gerçek maaş erimelerini telafi etmemiştir. TÜİK'in özellikle zam dönemlerine yaklaştıkça aylık enflasyon oranlarını daha da düşük açıklaması yaşanan enflasyon farkını oldukça düşük seviyelerde tutarak kamu emekçilerini yoksulluğa sürüklemiştir.

⁶Birleşik Kamu-İş,2026. Açlık ve Yoksulluk Sınırı Araştırması, Nisan 2026. <https://www.birlesikkamuis.org.tr/haber/kamu-ar-aclik-yoksulluk-siniri-arastirmasi-nisan-2026/a30fcbj0cytx1tiy0wqn0tsy>

Kaynak: Birleşik Kamu-İş Nisan 2026 açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasından alınan veriler ile oluşturulmuştur.

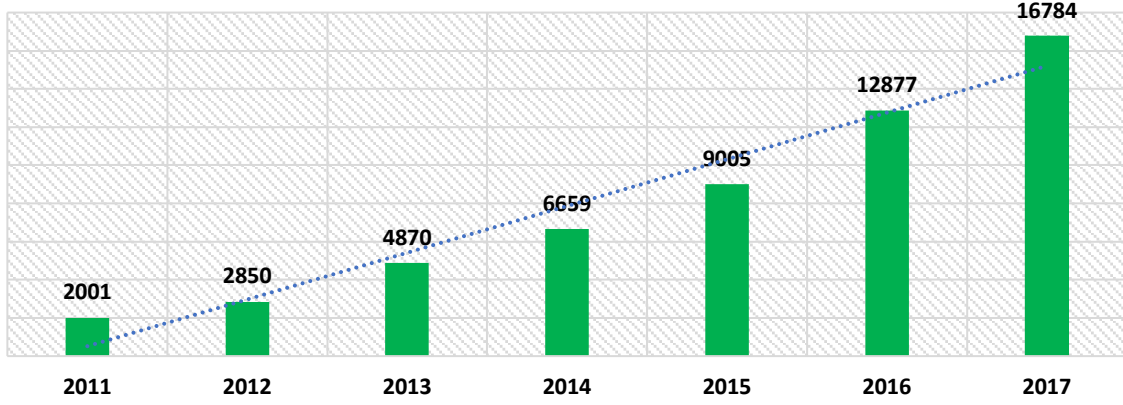
Nisan ayı yoksulluk sınırı 108 bin 820 TL'ye çıkmış, eğitim ve bilim emekçilerinin maaşları, yoksulluk sınırının en az 15 bin 374 TL altında kalmıştır. Yılın dördüncü ayında oluşan bu önemli fark, yoksullaşmanın ülkede bulunan özel sektör emekçisinden kamu emekçisine kadar her kesimde derin biçimde yaşandığının kanıtıdır.

İşyerlerinde her geçen gün artan taciz ve şiddet olayları emeğin her yönüyle sömürü ve baskı altında olduğunu kanıtlıyor

Görevi başındayken katledilen, şiddete, mobbinge, tacize maruz kalan kamu ve özel sektörde çalışan tüm emekçiler, hayatta kalma mücadelesini yalnızca düşük gelir düzeylerinde olmakla değil, güvenli bir iş ortamının olmamasından kaynaklı olarak da vermektedir.

Her geçen gün katlanarak artan şiddet ve mobbinge karşı siyasi iktidar sorunu çözme amacından oldukça uzak kalmış, ILO'nun "**İşyerinde şiddet ve tacizin ortadan kaldırılmasına ilişkin 190 Sayılı Sözleşme**" sini dahi imzalamamıştır. Özel ya da kamuda çalışan emekçilerin defalarca mobbing ve şiddete uğramasına yönelik tek uygulama Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın oluşturduğu "**Çalışma Hayatı İletişim Merkezi Alo 170**"tir. Emekçilerin yaşadığı her türlü sorunu ya da talepleri bildirilebilmesi için oluşturulan bu merkeze ait istatistikler 2011-2017 arası için paylaşılmıştır.

Mobbing başvurularının yıllara göre dağılımı (2011-2017)

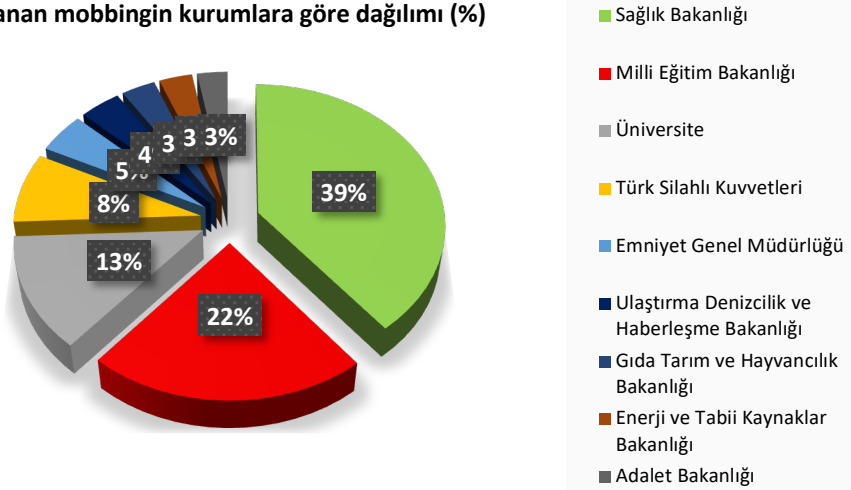

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verileri kullanılarak oluşturulmuştur.⁷

Türkiye’de 2011 yılında 2017 yılına kadar geçen süreçte mobbinge uğradığına dair Alo 170’e başvuran sayısı her yıl katlanarak artmıştır.

Söz konusu başvuruların sektörel dağılımına bakıldığında **%83’ünün özel sektör**, %17’sinin ise kamu sektöründe yaşandığı görülmektedir. Özel sektörde en fazla mobbing sanayi sektöründe görülürken ikinci sırada mağaza, market ve restoran yer almaktadır.

Kamuda yaşanan mobbingin kurumlara göre dağılımı (%)

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

⁷ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2017. “İşyerlerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Bilgilendirme Rehberi” (Mobbing) Rehberi <https://www.csgb.gov.tr/Media/iywlqimb/i%C5%9Fyerlerinde-psikolojik-taciz-mobbing-bilgilendirme-rehberi-2017.pdf>

Sadece kamu sektörüne bakıldığında başvurulara göre en fazla mobbing başvurusu Sağlık Bakanlığı çalışanları tarafından yapılırken ikinci sırada **Milli Eğitim Bakanlığı** yer almaktadır. Sektör ayrımı yapmaksızın meslek sıralamasında ilk sırada işçiler yer alırken **öğretmenler** dördüncü sıradadır.

Mobbingin yanında son dönemde okullarda yaşanan şiddetin artışı, öğretmenlerin veli, idareci tarafından mobbinge uğraması, hatta görevi başında katledilmesi arka arkaya gelen ve tüm ülkeyi derinden sarsan olaylardır. En son Kahramanmaraş'ta bir okulda gerçekleşen saldırıda Ayla öğretmen ve 9 öğrencinin hayatını kaybettiği çok sayıda öğrencinin ise yaralandığı olay ile birlikte okulda ve diğer işyerlerinde güvenlik sorununun kontrol edilemez boyutlara ulaştığı görülmüştür.

Sonuç itibarıyla Türkiye'de iş bulamayanların sayısındaki sürekli artış, çalışan emekçilerin sürekli açlık ve yoksullukla bir mücadele halinde olması, asgari ücret ve en düşük emekli maaşının açlığı dahi satın alamayacak düzeylerde kalması, kamu emekçilerinin yoksulluk sınırının çok altında olması, tüm bunlara ek olarak bir de işyerlerinde mobbing, taciz ve önlenemeyen şiddet olayları hatta hayattan koparımla ile örülü bir çalışma hayatı bulunmaktadır. Geçinebilme, hayatını idame ettirebilme çabası içinde olan emekçilerin sistematik olarak yoksullaştırılması, pastadan en büyük payın patronlara ayrılması ve bunun siyasi iktidar tarafından sermayedara sağlanan imkanlarla gerçekleşmesi mobbinge şiddete zemin hazırlayan temel etmendir.

Emek sömürüsüne karşı tek koruma kalkanı olan sendikalaşma, patronların baskıları ile engelleniyor.

OECD tarafından Aralık 2025'te yayımlanan rapora göre genel olarak sendikaların güç kaybettiği ifade edilmektedir⁸. OECD ülkeleri genelinde; 1985'te işçilerin %30'u bir sendikaya üyeyken, bu oranın 2005'te %19'a gerilediği, bugün ise yalnızca %15 düzeyinde olduğu belirtilmiştir. Dünya genelinde azaldığı bilinen sendikalaşmada Türkiye, 38 ülke arasında sondan onuncu sırada yer almaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın⁹ açıkladığı oranlarda da durum bundan farklı değildir. Türkiye'de **toplam 16 milyon 699 bin** işçi bulunurken bu işçilerin yalnızca 2 milyon 413 bin 790'ının sendikalı olduğu bilinmektedir. Bu da yaklaşık **%14,55'e** denk gelmektedir. Yaşanan emek sömürüsüne karşı koruma kalkanı olabilecek tek yapılanma emekçilerin örgütlenmesi olurken bu bile özellikle özel sektörde işverenin baskısı nedeniyle oldukça düşük düzeylerde kalmaktadır.

Cinsiyete göre sendikalaşma oranına baktığımızda çalışan kadın işçilerin %11'inin, erkeklerin ise %15,98'inin sendikalı olduğu görülmüştür. Buna göre erkek kadın fark etmeksizin genel olarak

⁸ OECD. 2025. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/09/membership-of-unions-and-employers-organisations-and-bargaining-coverage_2d2e701f/fe47107c-en.pdf.

⁹ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,2026. Ücret ve Sendikal İstatistikleri E-Bülteni. <https://csgb.gov.tr/yayinlar/calisma-hayati-istatistikleri-e-bulteni/nisan-2026/ucret-ve-sendikal-istatistikler.html>

sendikalařmada oldukça dűřűk bir oran sűz konusudur. Sonuçta Tűrkiye’de çalıřanların yarısından fazlasını oluřturan iřçilerin sendikalarda yalnızca %14 oranında varlık gűstermesi, OECD raporunda da yer aldıđı űzere dűnyada azalan iřçi űrgűtlenmesinin Tűrkiye’de daha tehlikeli denilebilecek dűzeylerde dűřűk kaldıđını ortaya koymaktadır.

Sonuçta Tűrkiye ekonomisinde bűyűk űnemi olan emeđin ve emekçinin yařadıđı iřsizlik, açlık, yoksulluk, baskı, mobbing her geçen gűn artmakta bu durumla műcadele etmenin en űnemi yolu olan sendikalařma da yine aynı sűműrű dűzeninin baskıyla azalmaktadır. Patronların sűműrűsűne terk edilen siyasi iktidar tarafından hiçbir řekilde hakları korunmayan, patronların karlarını artırmaya ve korumaya hizmet eden yapılanmaya karřı yalnızlařtırılan emekçinin tek çıkıř yolu her tűrlű baskıya karřı űrgűtlű hareket etmek ve emekçinin gűcűnű ortaya koymaktır.

2005

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitim-İş Yayınları, Ankara
Mayıs 2026

EĞİTİM-İŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU

Bülent METİN / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR-İÇERİK

Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

KAPAK TASARIM

Kerim Can KARA

DİZGİ

Samet DEMİRYÜREK

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06

Eğitim İş

www.egitimis.org.tr